

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), proponowanych obszarów o znaczeniu wspólnotowym (pOZW), obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) oraz specjalnych obszarów ochrony (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP

A

1.2. KOD OBSZARU

P L B 2 8 0 0 0 1

1.3. NAZWA OBSZARU

Bagna Nietlickie

1.4. DATA OPRACOWANIA

2	0	0	2	0	5
R	R	R	R	M	M

1.5. DATA AKTUALIZACJI

2	0	1	4	0	3
R	R	R	R	M	M

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA PRZYGOTOWUJĄCA WNIOSEK

Nazwisko/Organizacja: Piotr Kwiatkowski Usługi Ochrony Środowiska KORONGO

Adres:

Adres e-mail: Kwiatkowski@post.pl

1.7. DATY WSKAZANIA ORAZ OBJĘCIA FORMĄ OCHRONY/KLASYFIKACJI TERENU

Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO:

Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO

Data zaproponowania obszaru jako OZW:

Data zatwierdzenia obszaru jako OZW (*):

Data objęcia terenu formą ochrony SOO:

Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO

2	0	0	4	1	1
R	R	R	R	M	M
Rozp. Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie OSO Natura 2000					
R	R	R	R	M	M
R	R	R	R	M	M
R	R	R	R	M	M

Wyjaśnienia (**):

.....

.....

.....

* Pole opcjonalne, data jest potwierdzana w momencie udokumentowania OZW przez DG ds. Środowiska (data przyjęcia odpowiedniego wykazu unijnego)

** Pole opcjonalne, wyjaśnienia można podać np. w odniesieniu do dat zaklasyfikowania lub objęcia formami ochrony terenów składających się z pierwotnie odrębnych OSO lub OZW

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

Długość geograficzna

Szerokość geograficzna

2.2. POWIERZCHNIA
OBSZARU [ha]:

4103,08

2.3. OBSZAR MORSKI [%]

0,0

2.4. DŁUGOŚĆ OBSZARU
[km]

2.5. KOD I NAZWA REGIONU ADMINISTRACYJNEGO

Kod poziomu NUTS 2

P	L	6	2		

Nazwa regionu

warmińsko-mazurskie

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

<input type="checkbox"/>	Alpejski	%*	<input type="checkbox"/>	Borealny	%	<input type="checkbox"/>	Śródziemnomorski	%
<input type="checkbox"/>	Atlantycki	%	<input type="checkbox"/>	Kontynentalny	100 %	<input type="checkbox"/>	Panoński	%
<input type="checkbox"/>	Czarnomorski	%	<input type="checkbox"/>	Makaronezyjski	%	<input type="checkbox"/>	Stepowy	%

Dodatkowe informacje na temat regionów morskich**

<input type="checkbox"/>	Morski atlantycki	%	<input type="checkbox"/>	Morski śródziemnomorski	%
<input type="checkbox"/>	Morski czarnomorski	%	<input type="checkbox"/>	Morski makronezyjski	%
<input type="checkbox"/>	Morski bałtycki	%			

* Jeśli teren jest zlokalizowany w większej liczbie regionów niż jeden, należy podać (opcjonalnie) wartość procentową pokrycia w odniesieniu do danego regionu

** Wskazanie regionów morskich wynika z przyczyn praktycznych/technicznych i dotyczy tych państw członkowskich, w których jeden lądowy obszar biogeograficzny graniczy z dwoma regionami morskimi

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. TYPY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE OBSZARU I OCENA ZNACZENIA OBSZARU DLA TYCH SIEDLISK

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych G/M/P	A/B/C/D	A/B/C		
						Reprezenta- tywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna

PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.

NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).

Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.

Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.

Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. GATUNKI OBJĘTE ART. 4 DYREKTYWY 2009/147/WE I GATUNKI WYMIENIONE W ZAŁĄCZNIKU II DO DYREKTYWY 92/43/EWG ORAZ OCENA ZNACZENIA OBSZARU DLA TYCH GATUNKÓW

Gatunek					Populacja w obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max	i/m/p	C/R/V/P	G/M/P/DD	Popu- lacja	Stan zacho- wania	Izolacja	Ocena ogólna
B	A004	Tachybaptus ruficollis			r	0	3	p		P	D			
B	A021	Botaurus stellaris			r	2	5	m		M	D			
B	A031	Ciconia ciconia			r	5	5	p		G	D			
B	A036	Cygnus olor			r	1	2	p		P	D			
B	A051	Anas strepera			r	1	14	p		P	D			
B	A052	Anas crecca			r	0	2	p		P	D			
B	A059	Athya ferina			r	0	4	p		P	D			
B	A061	Athya fuligula			r	0	2	p		P	D			
B	A075	Haliaeetus albicilla			p	1	1	p		M	D			
B	A081	Circus aeruginosus			r	4	5	p		M	D			
B	A082	Circus cyaneus			c	0	2	i		M	D			
B	A084	Circus pygargus			r	0	1	p		M	D			
B	A089	Aquila pomarina			r	2	3	p		M	D			
B	A113	Coturnix coturnix			r	2	4	p		P	D			
B	A118	Rallus aquaticus			r	12	65	p		P	C	A	C	C
B	A119	Porzana porzana			r	12	15	p		M	C	B	C	C
B	A120	Porzana parva			r	12	15	p		M	C	A	C	C
B	A122	Crex crex			r	65	65	m		M	D			
B	A123	Gallinula chloropus			r	0	8	p		P	D			
B	A125	Fulica atra			r	0	25	p		P	D			
B	A127	Grus grus			r	37	37	p		G	D			
B	A127	Grus grus			c	3 000	10 000	i		G	B	A	C	B
B	A153	Gallinago gallinago			r	7	30	p		M	D			
B	A197	Chlidonias niger			r	20	100	p		M	C	B	C	C
B	A210	Streptopelia turtur			r	3	5	p		P	D			
B	A234	Picus canus			p	1	2	p		P	D			
B	A236	Dryocopus martius			p	7	7	p		M	D			
B	A238	Dendrocopos medius			p	6	6	p		M	D			
B	A239	Dendrocopos leucotos			p	1	1	p		M	D			

B	A246	Lullula arborea			r	23	23	p		M	D			
B	A270	Luscinia luscinia			r	32	45	p		M	D			
B	A272	Luscinia svecica			r	4	4	p		M	D			
B	A286	Turdus iliacus			r	0	1	p		M	D			
B	A294	Acrocephalus paludicola		x						M	D			
B	A307	Sylvia nisoria			r	3	3	p		M	D			
B	A338	Lanius collurio			r	10	31	p		M	D			
B	A371	Carpodacus erythrinus			r	14	20	p		M	D			
B	A409	Tetrao tetrix tetrix			p	3	5	i		M	C	C	B	C

Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.

S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.

NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).

Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).

Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).

Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne – wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.

Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji – w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

3.3 INNE WAŻNE GATUNKI FAUNY I FLORY (OPCJONALNIE)

Gatunek						Populacja w obszarze					Motywacja						
Grupa	Kod	Nazwa naukowa				S	NP	Wielkość		Jednostka	Kategoria	IV	V	A	B	C	D
								Min	Max		C/R/V/P						

Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, Fu = grzyby, I = bezkręgowce, L = porosty, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
KOD: w odniesieniu do ptaków z gatunków wymienionych w załączniku IV i V należy zastosować nazwę naukową oraz kod podany na portalu referencyjnym.

S: jeśli dane o gatunku mają charakter poufny i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
Kategoria: kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = występuje.
Kategorie motywacji: IV, V: gatunki z załączników do dyrektywy siedliskowej, A: dane z Krajowej Czerwonej Listy; B: gatunki endemiczne; C: konwencje międzynarodowe; D: inne powody.

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Kod	Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N06	Wody śródlądowe (stojące i płynące)	1,7
N07	Torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami	14,1
N10	Łąki wilgotne, łąki świeże	30,8
N15	Pozostałe grunty orne (w tym intensywne uprawy zbóż)	22,6
N16	Lasy liściaste zrzucające liście na zimę	19,1
N17	Lasy iglaste	4,7
N19	Lasy mieszane	2,6
N23	Pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe)	0,8
N25	Siedliska trawiaste i zarośla (ogólnie)	3,6
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego		100 %

Dodatkowa charakterystyka obszaru

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym OSOP „Bagna Nietlickie” położony jest w mezoregionie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, w makroregionie Pojezierze Mazurskie, w podprowincji Pojezierzy Wschodniobałtyckich. Według regionalizacji geobotanicznej J.M. Matuszkiewicza ostoja leży w Okręgu Mrągowsko – Giżyckim Podkrajiny Mazurskiej. Pod względem administracyjnym ostoja położona jest na terenie trzech gmin leżących w trzech powiatach. Są to gminy: Miłki (pow. Giżycki), Orzysz (pow. piski) i Mikołajki (pow. mrągowski).

Powierzchnia ostoi liczy 4103,08 ha, w tym 2434,50 ha przypada na gminę Miłki, 1555,22 ha na gminę Orzysz i tylko 113,36 ha leży w granicach gminy Mikołajki.

Tak jak cały makroregion Pojezierze Mazurskie, także omawiany obszar został uformowany w wyniku ostatniego zlodowacenia zwanego bałtyckim. Charakteryzuje się on dużym urozmaicheniem, co jest spowodowane dużym zróżnicowaniem skał macierzystych wytworzonych z materiałów zwałowych, takich jak glina, piaski, żwiry i głazowiska, i wodnolodowcowych (piaski, żwiry, pyły), a także utworów zastoiskowych (iły). Wśród utworów powierzchniowych występują skały osadowe okruczowe luźne o genezie fluwioglacjalnej i glacialnej oraz skały osadowe organiczne i biogeniczne. Wśród pierwotnych siedlisk glebotwórczych obiektu występowały; gytiowiska, torfowiska i siedliska niehydrogeniczne.

Nietlickie Bagno zajmuje rozległe zagłębienie powstałe po wytopieniu się brył martwego lodu, które następnie uległo wypłyceniu na skutek akumulacji osadów jeziornych i torfów. Na obszarze tym występują gleby bagienne, pobagienne oraz gleby niehydrogeniczne. Pod względem bonitacji rolnej dominują tu gleby klasy IV, V i VI.

Ostoja swymi granicami obejmuje, między innymi, jedno z największych terenów bagiennych regionu, jakie rozciągały się pomiędzy jeziorami Jagodne i Buwelno, a który to obszar nazywano Nietlickimi Bagnami. W jego centralnej części znajdowało się rozległe i dość płytkie jezioro Wąż. Pierwsze prace melioracyjne przeprowadzono tu w latach 1865 – 69 obniżając poziom wód jeziora Wąż o 2 m, dzięki temu uzyskano znaczny obszar użytków rolnych (ok. 3300 ha). Kolejne prace osuszające prowadzono zarówno przed, jak i po 1945 r. Część zachodnia Nietlickiego Bagna została pokryta gęstą siecią rowów zbierających wodę do rowu zbiorczego, który z kolei odprowadzał ją do j. Wąż, skąd woda odpływała do j. Buwelno. Tereny uzyskane po osuszeniu zagospodarowano i wykorzystywano jako łąki i pastwiska. Pomimo prowadzonych prac melioracyjnych duża część Nietlickiego Bagna, obejmująca j. Wąż oraz jego sąsiedztwo, nie została do końca zniszczona i przetrwała jako jedno z największych i najlepiej zachowanych torfowisk niskich Pojezierza Mazurskiego. Najlepiej zachowana i najbogatsza przyrodniczo część, początkowo chroniona jako użytek ekologiczny, później poszerzona o przylegające lasy bagienne, a także łąki i pastwiska otaczające właściwe torfowisko niskie, została objęta ochroną jako rezerwat przyrody „Nietlickie Bagna” o powierzchni 1142,3 ha. Obecnie w wyniku działalności bobrów, które zaczęły zasiedlać ten teren w poł. lat 90. XX w. oraz prac renaturalizacyjnych, które przeprowadzono w 2002 r., teren ten jest ponownie silnie uwodniony i praktycznie niedostępny. Rezerwat zajmuje centralną część ostoi Natura 2000. Oprócz terenów Nietlickiego Bagna w granicach ostoi znalazły się także otaczające rezerwat tereny rolnicze z przewagą łąk i pastwisk na wschodzie i zachodzie oraz gruntów ornych na północy i południu. Większe tereny leśne w granicach ostoi zachowały się w północnej części (k. Paprotek) oraz w zachodniej części rezerwatu.

Znaczną część ostoi stanowią grunty należące do skarbu państwa, w tym przeważająca część rezerwatu, ponadto kompleksy leśne, którymi zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku, a bezpośrednio w terenie gospodaruje tu Nadleśnictwo Giżycko. Pozostałe grunty są własnością prywatną, należą do indywidualnych gospodarstw rolnych oraz do

spółki „Agro – Sokółów 2” oraz samorządową należącą do gmin. Dominuje tu działalność rolnicza, a tereny rolne zajmują ok. 53% powierzchni ostoi. Drugim co wielkości rodzajem działalności gospodarczej jest leśnictwo. Grunty leśne i tereny zakrzewione zajmują ok. 30% powierzchni. Grunty orne wokół wielu miejscowości mają postać małopowierzchniowych działek (np. w okolicach Paprotek, Marcinowej Woli, Zastrużnego). Uprawiane są tu zboża, coraz częściej kukurydza, ale też ziemniaki, koniczyna, buraki. Na gruntach wielkopowierzchniowych dominują uprawy zbóż, kukurydzy oraz rzepaku.

4.2. JAKOŚĆ I ZNACZENIE

Perkozek *Tachybaptus ruficollis*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,04% populacji krajowej [1, 6,7].

Bąk *Botaurus stellaris*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,10% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6,7].

Bocian biały *Ciconia ciconia*

Populacja D. Gatunek podany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,01% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6,7].

Łabędź niemy *Cygnus olor*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,03% populacji krajowej [1, 6,7].

Krakwa *Anas strepera*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,70% populacji krajowej [1, 6,7].

Cyraneczka *Anas crecca*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994 i 2004 [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,15% populacji krajowej [1, 6,7].

Głównika *Athya ferina*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 1994r [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,02% populacji krajowej [1, 6,7].

Czernica *Athya fuligula*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 1994r [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,01% populacji krajowej [1, 6,7].

Bielik *Haliaeetus albicilla*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,33% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7].

Blotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,07% populacji krajowej [1, 6,7].

Blotniak zbożowy *Circus cyaneus*

Populacja D. Stwierdzenia nielegowych osobników odnotowane w latach 2001 i 2004 r. [1]. Gatunek w Polsce prawdopodobnie już nie gnieździ się [7]. Przy populacji światowej szacowanej na 1,3 mln osobników [8] Ostoja nie ma istotnego znaczenia dla tego gatunku w okresach migracji.

Blotniak łąkowy *Circus pygargus*

Populacja D. Gatunek widywany w latach 1992, 1994, 2002 i 2004, [1], w 2008 r. nie stwierdzony [2]. Ani razu nie potwierdzono gniazdowania na bagnie Nietlice [1].

Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,20% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7].

Przepiórka *Coturnix coturnix*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. Liczebność w Ostoi prawdopodobnie znacznie zaniżona, ponieważ starsze inwentaryzacje obejmowały jedynie obszar rezerwatu Nietlickie Bagno. Tym niemniej, w chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,20% populacji krajowej [1, 6,7].

Wodnik *Rallus aquaticus*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi od 0,06% do 0,65% populacji krajowej, natomiast przeciętny udział populacji nietlickiej w populacji krajowej wynosił 0,19-0,38% [1, 6,7].

Kropiatka *Porzana porzana*

Populacja C. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi od 0,30% do 0,80% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6,7], chociaż w 1994 r. mogła stanowić ponad 1,00% [1,6]. W badanych latach przeciętny udział populacji nietlickiej w populacji krajowej wynosił 0,50-0,80% [1, 6,7]

Stan zachowania A, w tym:

Stan zachowania siedliska I – dobrze zachowane, dość rozległe otwarte bagno ze stałą obecnością płytkiej wody oraz dużym udziałem turzycowisk w szacie roślinnej

Możliwości odtworzenia – nie analizowano

Izolacja C. Gatunek występujący w rozproszeniu na znacznej części polskiego niżu [9]

Ocena ogólna C. Ostoja jest istotna dla zachowania i ochrony gatunku w Polsce.

Zielonka *Porzana parva*

Populacja C. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi około 1,00% (0,70-1,30%) populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6,7].

Zachowanie B.

Stopień zachowania siedliska – II. Powierzchnia siedlisk (stałe zalanych płytką wodą szuwarów) jest dość znaczna w porównaniu z liczebnością. Pewne wątpliwości można mieć co do jakości siedlisk lęgowych, ponieważ na bagnie Nietlice znaczną część zbiorowisk szuwarowych stanowią turzycowiska, które dla tego gatunku są siedliskiem suboptymalnym. Możliwości odtworzenia – nie analizowano.

Izolacja C. Gatunek występujący w rozproszeniu na wielu stanowiskach na niżu polskim [9].

Ocena ogólna C. Ostoja ma istotne znaczenie dla ochrony i zachowania gatunku w Polsce.

Derkacz *Crex crex*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,20% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6, 7]. Derkacz nie jest obecnie gatunkiem zagrożonym w skali światowej i wg IUCN jego światowa populacja ma status LC [8]. Populacja derkacza w Ostoi nie stanowi też jednej z 10 najważniejszych ostoi tego gatunku w Polsce. W związku z powyższym ocenę populacji derkacza obniżono z C do D w stosunku do poprzednich wersji SDF.

Kokoszka *Gallinula chloropus*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 1994r oraz jako niepewny w 2002 r. [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,08% populacji krajowej [1, 6, 7].

Łyska *Fulica atra*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z 1994 i 2004 r. [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,06% populacji krajowej [1, 6, 7].

Żuraw *Grus grus* – populacja lęgowa

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie lęgowa populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,37% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6, 7].

Żuraw *Grus grus* – populacja przelotna

Populacja B. Złotowisko w Ostoi należy do 2-3 największych złotowisk gatunku w Polsce [9]. Szacuje się, że jesienią skupia się na nim 0,80 – 2,78% populacji światowej żurawia [8].

Zachowanie A.

Stopień zachowania siedliska – I. Powierzchnia silnie uwodnionego i bardzo trudno dostępnego bagna Nietlice mieści do 10 000 nocujących żurawi. Bagno położone jest w regionie o znacznym udziale rozległych, intensywnie uprawianych pól, stanowiących idealne żerowiska.

Możliwości odtworzenia – nie analizowano.

Izolacja C. Gatunek występujący na wielu stanowiskach na niżu polskim, w tym zwłaszcza na północnym wschodzie [9, 10].

Ocena ogólna B. Ostoja ma bardzo duże znaczenie dla ochrony i zachowania gatunku w Polsce.

Kszyk *Gallinago gallinago*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,20% populacji krajowej [1, 6, 7].

Rybitwa czarna *Chlidonias niger*

Populacja C. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2000, 2004 i 2008 r. [1, 2]. Populacja cechująca się silnymi fluktuacjami liczebności (od 0 w 2002 r. do 105 w 1994 r. [1], co stanowi od 0,00% do 4,00% populacji krajowej), jednak przeciętne stanowiąca około 1% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6, 7].

Zachowanie B.

Stopień zachowania siedliska – II. Siedliska optymalne (J.Jędrzelek) zajmują małe powierzchnie (30 – 40 ha), natomiast siedliska na bagnie Nietlice są w większości suboptymalne ze względu na zbyt niski jak dla gatunku poziom wody i zbyt małą powierzchnię otwartej wody.

Możliwości odtworzenia – nie analizowano.

Izolacja C. Gatunek występujący na wielu stanowiskach na niżu polskim [9].

Ocena ogólna C. Ostoja ma istotne znaczenie dla ochrony i zachowania gatunku w Polsce.

Turkawka *Streptopelia turtur*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,03% populacji krajowej [1, 6,7].

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*

Populacja D. Gatunek podany jedynie w [4] na podstawie szacunku z 2008 r. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,10% populacji krajowej [1, 6,7].

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,02% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7]

Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,06% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7]

Dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopos leucotos*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,11% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7]

Lerka *Lullula arborea*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,05% populacji krajowej [2, 3, 4, 6,7]

Słwik szary *Luscinia luscinia*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w 2008 r. przypuszczalnie nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,05% populacji krajowej [1, 6,7].

Podróżniczek *Luscinia svecica*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002, 2004 i 2008 r. [1, 2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie lęgowa populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,31% populacji krajowej [1, 2, 3, 4, 6,7].

Drożdżik *Turdus iliacus*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994, 2002 i 2004 [1], w późniejszych latach prawdopodobnie nieobecny [11]. W chwili powołania Ostoi w 2004 r. liczebność oceniono na 1 parę [1], co prawdopodobnie stanowiło mniej niż 1,00% populacji krajowej [1, 6,7].

Wodniczka *Acrocephalus paludicola*

Gatunek najprawdopodobniej od 12 lat nie występuje na terenie Ostoi. Wg [1, 6, 11], wodniczka występowała bardzo nielicznie w liczbie 2-4 śpiewających samców. Ostatnie stwierdzenie pochodzi z 25.05.2002 r., kiedy to podczas kontroli wieczornej obserwowano 3 śpiewające samce w łanie turzyc wysokich porastających obie strony Wężówki [1]. Rok wcześniej, 16.06.2001 r. obserwowano dwa śpiewające samce, z których jeden nosił obrączkę [1]. Wodniczki poszukiwano w latach 2003 i 2004, jednak bez rezultatu [1]. Nie stwierdzono jej podczas dokładnej inwentaryzacji w 2008 r. [2], a M. Szymkiewicz, odwiedzający Nietlice regularnie, nie widział tam wodniczki od 2002 r., ani nie słyszał o stwierdzeniu gatunku przez innych obserwatorów [11]. Ponieważ gatunek jest stosunkowo łatwy do wykrycia i nie był notowany od 12 lat, uznano, że należy go uznać za nieobecny w Ostoi. Zanik wodniczki na bagnie Nietlice jest spójny z obserwowanym w całym kraju zanikiem małych, lokalnych populacji tego gatunku [6, 8, 9].

Należy podkreślić, że w chwili powoływania Ostoi lokalna populacja wodniczki najprawdopodobniej już nie istniała, więc poprzednie wersje SDF błędnie uznawały ją za przedmiot ochrony. Podawana dotychczas w SDF liczebność 5-15 samców

nigdy nie była stwierdzona na terenie dzisiejszej Ostoi [1, 2, 3, 4, 6]. Wodniczki nie wymieniają wśród gatunków obecnych w Ostoi ani [4], ani [12].

Jarzębatka *Sylvia nisoria*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,02% populacji krajowej [2, 3, 4, 6, 7].

Gąsiorek *Lanius collurio*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacji z 2008 r. [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,02% populacji krajowej [2, 3, 4, 6, 7].

Dziwonia *Carpodacus erythrinus*

Populacja D. Gatunek podawany w inwentaryzacjach z lat 1994 i 2002, uznany za niepewny w 2004 [1], w 2008 r. być może nie uwzględniany w wynikach liczeń [2]. W chwili powołania Ostoi i przypuszczalnie również obecnie populacja gatunku stanowi nie więcej niż 0,20% populacji krajowej [1, 6, 7].

Cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*

Populacja C. W 1994 r. na terenie Ostoi stwierdzono 4-5 samców. W roku ustanowienia Ostoi, tj. w 2004 r. lokalną populację cietrzewia oszacowano na podstawie dokładnych liczeń na 20 – 22 samce [1], natomiast populacja krajowa w 2007 r. szacowana była na 800-900 samców [6], co oznacza, że populacja z Nietlic stanowiła 2,2-2,8% krajowej populacji, a tym samym powinna była być oceniona na „B”. Podczas inwentaryzacji w 2008 r. stwierdzono 8-10 samców [2], natomiast z 2013 r. pochodzą przygodne (nie prowadzone w ramach inwentaryzacji) obserwacje 3 osobników [5], przy czym nie odnotowano toków. Przy gwałtownym tempie wymierania cietrzewia w Polsce i braku oficjalnych danych o jego liczebności po 2007 r. [13] niemożliwe jest oszacowanie obecnego udziału populacji nietlickiej w populacji krajowej, jednak nie można wykluczyć, że stanowi ona nadal około 1%.

Poniżej przytoczono fragment [1], opisujący dynamikę nietlickiej populacji cietrzewia na przełomie XX i XXI w.:

„Gatunek lęgowy. Nietlickie Bagno, wraz z przylegającą okolicą, stanowi izolowaną ostoję cietrzewia. W ostatnich latach zaobserwowano tu wyraźny wzrost liczebności tego kuraka. Oprócz wzrostu liczby samych cietrzewi przybyło także nowych tokowisk. Wielkość populacji szacuje się na ok. 35-40 ptaków, w tym liczbę kogutów oceniono na ok. 20-22. Tokowiska zlokalizowane są na obrzeżach torfowiska. 29.02.2004 r. w pobliżu tokowiska głównego obserwowano stado 17 kogutów. Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej 07.04.2004 r. na tokowisku głównym i jego obrzeżach stwierdzono 7 kogutów, ponadto po 2 samce obserwowano na tokowiskach: Paprotki, Zastrużne i Cierzięta. W tym samym roku zlokalizowano kolejne 2 rewiry lęgowe kur oraz nowe miejsce pierzenia kogutów.

Wiosną 1994 r. liczbę tokujących samców oceniono na 4-5, gdy w kwietniu 2002 r. na ok. 14, a prawdopodobnie było ich 19-20. W dniach 25.04. – 26.04. na 5 tokowiskach tokowało: 6-7, 2, 2, 1 i 2 koguty. W dniu 15.05.2002 r. obserwowano na łąkach na północno-zachodnim krańcu użytku ekologicznego grupę 19 kogutów, zaś 21.12.2001 r. napotkano w dwóch grupach łącznie 21 kogutów.

Chociaż ptaki te występują wokół całego torfowiska, to centrum ostoi obejmuje mozaikę brzezin oraz zapuszczonych i ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk przylegających do zachodniej granicy dawnego użytku ekologicznego. Ostoja cietrzewi na Nietlickim Bagnie wyznacza północno-zachodnią granicę występowania tego kuraka na Poj. Mazurskim, a zarazem także w kraju.

Cietrzew umieszczony jest na kartach PCKZ i CLZGiZ w Polsce w kategorii EN, ujęty jest w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, a w europejskiej klasyfikacji Gatunków Specjalnej Troski w kategorii 3.”

Stan zachowania C.

Stan zachowania siedliska – III. W wyniku podniesienia poziomu wody (bobry) nastąpiło podtopienie części terenów kluczowych dla cietrzewi i zaniechanie koszenia na części pozostałych ważnych terenów, a w efekcie ekspansja trzciny i zbiorowisk nitrofilnych. Równie ważnym, a może ważniejszym czynnikiem jest bardzo silna presja ze strony drapieżników, w tym lisa, jenota, norki amerykańskiej, krukowatych i szponiastych. W rezultacie warunki siedliskowe w Ostoi są znacznie gorsze niż w latach 2000-2004.

Możliwości odtworzenia – III. Odtworzenie właściwych warunków siedliskowych będzie wymagało dużych nakładów na regulację stosunków wodnych, w tym na przedsięwzięcia melioracyjne i zarządzanie populacją bobra, przywrócenie użytkowania kośnego na znacznych powierzchniach i radykalnego zmniejszenia liczebności drapieżników. Jest bardzo mało prawdopodobne, aby pozostałości nietlickiej populacji cietrzewia dotrwały do czasu udanej realizacji tych zadań, więc należy się liczyć z tym, że dla utrzymania gatunku w Ostoi konieczne będzie (po przywróceniu warunków siedliskowych) wsiedlanie cietrzewi w ramach długofalowego i ryzykownego programu reintrodukcji.

Izolacja B. Populacja nietlicka znajduje się na północno-zachodnim skraju zasięgu cietrzewia w Polsce. Jest ona oddalona raptem o 15 km od Poligonu Orzysz, ale przy wybitnie osiadłym trybie życia cietrzewi nawet ta nieduża odległość oznacza znaczny poziom izolacji.

Ocena ogólna C. Ostoja jest istotna dla zachowania gatunku, który w całej Polsce jest bliski wymarcia.

4.3. ZAGROŻENIA, PRESJA I DZIAŁANIA MAJĄCE WPŁYW NA OBSZAR

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne				Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Zagrożenia i presja [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie)	Wewnętrzne /zewewnętrzne (i/o/b)	Poziom	Zagrożenia i presja [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie)	Wewnętrzne /zewewnętrzne (i/o/b)
H	A03.03		i	H			
H	K01.04		i	H			
H	K02		i	H			
H	K03.04		i	H			
H	K05.01		i	H			

Dalsze istotne oddziaływania mające średni/mali wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne				Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Zagrożenia i presja [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie)	Wewnętrzne /zewewnętrzne (i/o/b)	Poziom	Zagrożenia i presja [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie)	Wewnętrzne /zewewnętrzne (i/o/b)
M	G01.08		i				
M	E01.03		i				
M	F02		i				
M	G01.01		i				
M	M01		o				
L	A02.03		i				
L	B01		i				
L	C03.03		o				
L	D02.01.01		b				
L	F03.02.03		b				
L	G05.09		i				
L	J02.01.02		b				

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne, O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. WŁASNOŚĆ (OPCJONALNIE)

TYP		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	46%
	Kraj związkowy/województwo	
	Lokalna/gminna	
	Inna publiczna	
Własność łączna lub współwłasność		
Prywatna		
Nieznana		54%
Suma		100 %

4.5. DOKUMENTACJA (OPCJONALNIE)

1. Szymkiewicz M. Plan ochrony rezerwatu „Nietlickie bagno – operat faunistyczny” Północnopodlaskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. Białystok 2005
2. Mirowska-Ibron, Medenderski S., Szewczyk M., Gajko K., Meina Ł. Program zarządzania Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków NATUIRA 2000 Bagna Nietlickie PLB 280001, Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, 2009 (projekt)
3. Hołdyński C., Krupa M. (red.) Obszary natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim, Olsztyn 2009
4. Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki 2010
5. Dzitkiewicz J. Informacja ustna o obserwacjach cietrzewi w 2013 r.
6. Sikora A., Rodhe Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985 – 2004. Poznań 2007
7. Sikora A. Chylarecki P., Kuczyński L., Neubauer G., Chodkiewicz T., Woźniak B. Monitoring ptaków w tym monitoring obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Faza III, lata 2010-2012, Etap VII, Zadanie 14. Opracowanie końcowej wersji raportu dla KE z wdrażania Dyrektywy Ptasiej w zakresie monitoringu. Marki 2012.
8. www.iucnredlist.org
9. Gromadzki M. (red.) 2004. Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 7 (część I), s. 314. T. 8 (część II), s. 447.
10. Kuczyński L. Chylarecki P. Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. GIOŚ, Warszawa 2012
11. Szymkiewicz M. Informacje ustne
12. Hołdyński C., Krupa M. (red.), Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim, RDOŚ Olsztyn 2009
13. www.monitoringptakow.gios.pl

Link (-i):

.....

.....

.....

.....

.....

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5.2. POWIĄZANIE OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI FORMAMI OCHRONY:

na poziomie krajowym lub regionalnym

Kod rodzaju	Nazwa obszaru	Rodzaj	Pokrycie [%]
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

na poziomie międzynarodowym

Rodzaj	Nazwa obszaru	Rodzaj	Pokrycie [%]
Konwencja ramsarska	1 <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	2 <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	3 <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	4 <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rezerwat biogenetyczny	1 <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

	2			
	3			
Eurodiploma	-			
Rezerwat biosfery	-			
Konwencja barcelońska	-			
Konwencja bukaresztańska	-			
Teren zaliczany do dziedzictwa światowego	-			
HELCOM	-			
OSPAR	-			
Morski obszar chroniony	-			
Inne	-			

5.3. Forma ochrony

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. ORGAN LUB ORGANY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE OBSZAREM

Nazwisko/Organizacja: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
 Adres: ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn
 Adres e-mail: sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

6.2. PLAN(-Y) ZARZĄDZANIA

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐

Tak

Nazwa:

Link:

☒

Nie, ale jest w przygotowaniu

☐

Nie

6.3. ŚRODKI OCHRONY (OPCJONALNIE)

7. MAPA OBSZARU

Nr ID Inspire:

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☐ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)